

ANYA, KÉREK EGY MILLIÓT!

Magánkölcson majdnem korlátok nélkül

Anyagi rászorultság esetén a hitelfelvétel mellett baráti vagy családi magánkölcsonökből is pénzhez lehet jutni átmenetileg. A pénz kölcsönadását és kölcsönvételét tulajdonképpen semmi sem korlátozza, csupán a két fél közötti megállapodás. Egyszerű, be is fejezhetnénk a témát. De.

Ha pénzre van szükségünk, a hitel kézenfekvő megoldás lehet. Azonban a hitel, mármint a hagyományos banki szolgáltatás több okból is háttérbe szorult az elmúlt években. Míg korábban hétköznapi fogyasztási igényeiket is sokan a pénzügyi intézetek segítségével oldották meg, mára tartunk a hiteltől, még ha nem is mindig jogosan. Másrészt a hitelezési gyakorlatot az állam úgy alakította át, hogy csak a hivatalos jövedelmünk arányában adósodhatunk el.

Létezik, és jogszabály által elismert formája a pénzhez jutásnak a magánkölcson: amikor egy magán személy ad kölcsön pénzt egy másik magán személynek. Itt nem csak a jövedelmi viszonyokra nem ír elő semmit a törvény, de tulajdonképpen még a nemrég életbe lépett Polgári Törvénykönyv is teljesjoggal a kölcsönadóra és kölcsönkérőre bízta az ügylet részleteit. Sem a pénz mértéke, sem a kölcsönfelvevő anyagi helyzete, sem a kamat, a jelzalog arányossága nincs meghatározva. Valójában elégséges, és törvényesnek minősül egy szóbeli megállapodás is. Kérjük nyugodtan a következő hónapig kölcsön tízezer forintot. Ha időben megadjuk, teljesen szabályos a dolog.

SZERZŐDÉSES BARÁTSÁG

Hívhatjuk az ilyen kölcsönt barátinak, családinak, magánnak, a lényeg az, hogy nem intézménytől és nem olyasvalakitől veszünk-kapunk pénzt, aki ezt a kölcsönzést üzletszerűen csinálja. Ha ez teljesül, akkor csak nagyon kevés törvényi feltétel létezik. Úgy, és annyi pénzt adhatunk és vehetünk kölcsön, amennyi tetszik.

Ha a kölcsönadó akarja, fizettethet kamatot. Ha nem akarja, nem fizettet. Ugyanígy kérhet zálogot, sőt akár ingó és ingatlanvagyonra is jelzalogot jegyeztethet be. Persze ezeknek a feltételeknek a teljesítése akkor válik nehézkessé, ha valóban szóbeli megállapodás áll a kölcsönügylet mögött.

Ezért is szoktak szerződést írni róla. Persze az ilyen szerződés sincs alaki, formai vagy tárgyi feltételekhez kötve. Azt írjuk bele, amiben feltételként megállapodunk. Amit mindenképpen érdemes leírni, az a kölcsön összege, ha van kamat, annak az összege, a visszafizetés határideje, a késedelmi kamat, és a nemfizetés esetére kialakított egyéb (szabadon vállalt) szankciók. Emellett némi törvényi korlát persze mégiscsak van: a kölcsönadó nem úzheti az ilyen jellegű hitelezést üzletszerűen, és nem valósíthatja meg az uzsora bűncselekményt. Az uzsora azonban annyira nincs konkrétan meghatározva, hogy mindjárt külön kitérünk rá.

KAMAT, ZÁLOG, BIZTOSÍTÉK

Hogy példával szemléltessük az ilyen ügyletet, legyen szó egy még felfogható, 100 ezer forintos kölcsönről, amelyet nem vér szerinti családtagtól veszünk fel. A szülői kölcsön valószínűleg feltételeiben és nemfizetés esetén szankcióban sem lenne különösebben szigorú.

A kamat megállapításánál csak annyit kell tudnunk, hogy a kölcsönadó kérhet kamatot. Feltételezzük, hogy ez egyszeri, a teljes összegre számolt felár lesz. Hacsak nem vagyunk túl bátortalanok, vélhetően egy ekkora összeg visszafizetését egy éven belül vállaljuk. Az megint megállapodás kérdése, hogy egy összegben fizetünk vagy részletekben adjuk vissza a tartozást. Legyen ez a kamat mondjuk 10 százalék. Vagyis egyéves futamidővel számolva jövő augusztusig 110 ezer forintot kell majd visszaadnunk. És szerencsére a futamidő rövidülhet, vagyis a banki hitelekkel ellentétben magánkölcsönnél ritka, hogy valaki problémázna, ha előbb

kapja vissza a pénzét (nincs előtörlesztési költség). Lehet viszont büntető vagy késedelmi kamat. Ha szerződés születik a kölcsönről, akár belekerül, akár nem, a kölcsönadó kérhet ilyet. A késedelmi kamat mértéke alapesetben a mindenkori jegybanki alapkamat mértékével egyezik meg. Ez jelenleg évi 1,35 százalék. A példakölcsönnel élve, ha egy év múlva nem fizetünk, ekkora késedelmi kamatot kell fizetnünk, napi elszámolással. Ez annyit tesz, hogy naponta ki kell számolni a késedelem költségét. Nem bonyolult, mert a 100 ezres kölcsönösszeg 1,35 százaléka 1350 forint. Ennek pedig a napi mértéke a 365-öd része: naponta tehát 4 forint. Ettől azonban megint csak el lehet térni.

A jelzálog kérdése is megállapodástól függ. Ilyet 100 ezer forintnál vélhetően nem fognak bejegyezni a kölcsönkérő ingatlanjára (ha van neki). Nagyobb összegek esetén – hiszen a magánkölcsön mértéke nincs korlátozva – logikus, hogy a kölcsönadó biztosítékot szeretne mondjuk egy 10 milliós összeg visszakérésére.

A BARÁTSÁG VÉGE

Több felmérés is azt tanúsítja, hogy a magánkölcsönök negyedét sosem fizetik vissza. És ez 100 ezer forintos tételnél már családon belül sem tolerálható. Ha valaki nem fizet, még egyszerű szóbeli megállapodás esetén is bíróságra vihetjük a tartozás ügyét. Már ha van kedvünk 3-5 évig pereskedni, a tartozásnál akár nagyobb költség árán. Na ezért ajánlott az írásos szerződés. Mert azt ugyan a papír sem garantálja, hogy az adós fizet, de ha így alakul, a bírósági eljárás is nagyot gyorsulhat. A biztos és gyors védelem a kölcsönadó számára a köz-

jegyzői okiratba foglalt szerződés. Ha ilyennel rendelkezik a kölcsönadó, nem kell bíróságra sem mennie. Nemfizetés esetén a követelése (a pénz, amivel tartoznak neki) azonnal végrehajtható lesz. Ezt majd a közjegyző intézi végrehajtási záradékkal, inkasszóval, a lényeg, hogy a kölcsönadó hamarabb a pénzéhez juthat.

RAJTAM TE NEM GAZDAGODSZ MEG

Furcsán hangozhat, hogy egy magánember kamatot fizet a másiknak, de ahogy a banki hiteleknél, úgy a magánkölcsönöknél is logikus, hogy a kölcsönző pénzt kér, amiért hosszabb-rövidebb ideig az ő pénzét használjuk – ez még a tavaly hatályba lépett új Polgári Törvénykönyv szerint is így logikus. Aki rendszeresen akar pénzt kölcsönadni, hogy ebből rendszeres jövedelmet teremtsen magának, annak az a rossz hírünk van, hogy ezt csak pénzintézetként teheti meg. A 100 ezer forintos példakölcsön esetén kapott 10 százalékos kamat után is adózni kell. Ez a 10 ezer forint az összevont adóalap része lesz, ennek megfelelően fizetünk járulékot és személyi jövedelemadót utána, és sajnos még a munkáltatókat terhelő 27 százalékos egészségügyi hozzájárulást is leveszi rólunk az állam.

A CSÚNYA SZÓ, AMIT NEM SZABAD

Uzsora. Uzsorás. Uzsorakamat. Ezeket a kifejezéseket sokkal gyakrabban használjuk, mint ahányszor indokolt. A köznyelv ugyanis jóval szélesebb körre érti, mint a törvény. Az uzsora Magyarországon jelenleg egy nehezen megfogható, valójában inkább a bíróságok mérlegelésén múló fogalom.

Az, hogy magas a kamat, még nem jelent uzsorát. Sem az, ha nemfizetés esetén aránytalanak érezzük a szankciókat, amelyeket mi magunk is elfogadtunk, ha aláírtuk a kölcsönszerződést. A büntetőjog szerint uzsora akkor valósul meg, ha kiszolgáltatott helyzetben lévő magánszemély vesz fel magánkölcsönt, és a kölcsön feltételeivel a kölcsönadó aránytalanul nagy kamatot fizettet, vagy olyan helyzetet teremt, hogy a visszafizetés és a nemfizetés is kiszolgáltatott helyzetbe hozza az adóst, sőt a családtagjait is. Ennek megítélése valóban bírói feladat, hiszen ha a bíróság megállapítja, hogy csakugyan uzsoraügyletről van szó, akkor egyben bűncselekmény elkövetését is ki kell mondania. Az uzsora ugyanis az, és öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntethető.

Nincs tehát meghatározva sem az, hogy csak annak adható kölcsön, aki jövedelmi helyzete alapján azt vissza is tudja fizetni, sem azt nem írja le a törvény, hogy mekkora lehet a maximális kamat, vagy nemfizetés esetén mi a zálog, biztosíték maximális mértéke. Szemben mondjuk Szlovákiával, ahol tavaly óta legfeljebb évi 30 százalékos kamatot lehet magánkölcsönöknél felszámítani.

Ha valóban uzsora bűncselekmény történt, a jog szerint vissza kell állítani az eredeti állapotot. Ez pedig azt jelenti, hogy az adósnak vissza kell fizetnie a felvett összeget (kamatok nélkül), a szerződés vagy megállapodás pedig azonnal érvényét veszíti.

Kotsis Márk